

Izhaja vsak torek in petek v tednu ob 11. uri popoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželno.

Stane po pošli prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Solskih ulicah in Jellersitz v Namskih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Uredništvo in upravništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročino pa na upravništvo »Gorice«. Oglasi se računijo po petitvrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 16 vin., 2-krat po 14 vin., 3-krat po 12 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Deželni zbor goriški.

(Izv. poročilo.)

VII. seja. Poročevalec Dottori: Dovolile so se naslednje podpore:

Udovi r. nadučitelja Josipa Macoriga v Ronkah 300 kron; — udovi r. inženirja Kersovanija 100 kron; — 9 učencem obrtniške šole v Poljanu vsakemu po 60 kron; — Karolu Stanicka, učencu mizarske šole v Marjanu 60 kron; — vpokojeni učiteljci Alojziji d'Este 100 kron; — udovi r. učitelja Josipa Treleani 300 kron; — italijanskemu zavetišču sv. Alojzija 600 kron; — društvu sv. Vincencija de Paoli 400 kron; — slovenskemu Alojzijevišču 600 kron.

Poročevalec dr. Gregorčič: Udovi r. učitelja Josipa Ivančiča na Kamnem se je dovolilo 300 kron podpore; — obrtni deklški šoli društva »Solski dom« se je dovolila za l. 1900 podpora 2000 kron; — Emiliju Komelu se je dovolilo 200 kron podpore, da se izvežba v Rimu v orgljanju.

Poročevalec dr. Venuti: Ustanovnemu odboru zavetišča za služabnice brez službe v Aleksandriji se je dovolil letni prispevek 500 kron. — Antonu Mattiussiju, c. kr. finančnemu stražniku se je dovolilo za izsolanje njegovega sina na učiteljišču izjemno 300 K podpore. — Prošnja vinarskega in sadjarskega društva v Števerjanu za podelitev podpore, se je izročila deželnemu odboru, da naj se na njo ozira, kadar bo delil podporo 2000 kron za ameriške trtnice; — slikarskemu učencu Juliju Justuliju se je dovolilo 300 kron podpore; — ravnateljstvu c. kr. velike realke v Gorici se je odkazal prispevek 200 kron za nove orglje v cerkvi sv. Ivana v spomin na cesarjev vladarski jubilej; — absolventu modrostovja Egidiju Violinu se je dovolila podpora 120 kron, da se mu olajšajo stroški za državni izpit; — prošnja kmetijske zadruge v Ločniku za podporo se je odstopila deželnemu odboru, da jo reši, kadar bo delil onih 2000 kron, ki so določeni za ameriške trtnice; — voditelju ljudske šole v Marjanu Jakobu Pocarju se odkaze znesek 200 kron v izpodboju za sestavo male domače zgodovine; — 10 italijanskim visokošolcem se je dovolilo vsakemu po 200 kron, enemu pa 300 kron podpore; — enemu učencu vinarske in sadjarske šole v Klosterneuburgu se je dovolilo 300 kron, enemu, ki se uči vrtnarstva na dotičnem zavodu v Mödlingu, pa 100 kron podpore. — Enemu

absolv. tehniku se je dovolilo 240 kron podpore za znanstveno potovanje, enemu pravniku pa 120 kron, da konča izpite. — Prošnji kmetijskih posojilnic in hranilnic v Fiumičelu in Ločniku za denarni prispevek sta se odstopili dež. odboru, da poizvé, kako sta uravnani in kako poslujeta omenjeni društvi, da o tem poda svoje poročilo v prih. zasedanju. — Prošnje občine Muše, sosedov z Vrha nad Ribembergom, občine Renče, občine Gradeža, vasij Zakriž in Kojeva, občini Štjak in Šebrelje za podpore, da si oskrbe vodnjake oziroma vodovode, odstopijo se deželnemu odboru, da jih reši, kadar bo delil v ta namen odkazano svoto, katera se pa z ozirom na mnogobrojne prošnje od 2000 povekša na 4000 kron. Ob enem se je naročilo deželnemu odboru, naj izprosi tudi od vis. vlade izdatno podporo imenovanim občinam in sploh za to, da se potrebne občine oskrbe z zdravim pitno vodo. Prošnja Gorishe občine za prispevek, da se omisli oprava novi mestni hiralnici »Franca Josipa I.«, odstopi se deželnemu odboru, da naredi potrebne poizvedbe in poda v prihodnjem zasedanju svoje predloge. Goriški občini se je dovolilo 2000 kron podpore za šolo ženskih ročnih del v zavodu, ki ga je ustanovila vdova Elizabeta Frinta.

Poročevalec Lapanja: O prošnji sv. Lucijske občine, da bi se dovolila podpora za izkopavanje starin, preslopil je zbor za letos na dnevni red in tako se o nekaterih drugih prošnjah manjšega pomena. — Prošnja občine Štjak za brezobrestno posojilo, s katerim bi se obnovili po trtni uši pokončani vinogradi, odstopila se je deželnemu odboru, da jo reši, kadar bo dovoljeval posojila iz za to določenega zaloga. — Ednajstim visokošolcem slovenske narodnosti so se dovolile enkratne podpore po 200 in 300 kron. — Prošnje nekaterih občin za ustanovitev strelnih postaj proti toči se je odstopilo deželnemu odboru z naročilom, naj podpira občine pri napravi strelnih postaj, zlasti naj posreduje, da bodo dobivale v to potrebni smodnik po znižani ceni. Prošnja vinarskega in sadjarskega društva v Štjaku za podporo, da si napravi ameriško trtnico in prošnja sadjarskega društva v Tolminu za podporo, odstopita se deželnemu odboru, da jima podeli podporo iz za to odločene svote, ali pa jo potom kmetijskega društva izprosi od vlade. — Mihaelu Goriupu, bivšemu vežbancu deželnega knjigovodstva, se je dovolilo za leti 1900

in 1901 na ime odgojevalnice njegovim otrokom po 200 kron na leto.

Poročevalec Gaberšček: Ustanovi »Freitisch-Institut« na graški univerzi se je dovolilo 50 kron podpore za leto 1900. — Peticija nakelskega županstva, da bi se podelila podpora občinam Barki, Mislečem, Podgradu, Varejam in Vatovljam, prizadetim po elementarni nezdobi, odstopila se je deželnemu odboru z nalogom, najjo priporoči vladi v podelitev izdatne podpore. — O dvanajstih prošnjah občin, društev in zasebnikov za podelitev podpore v razne namene se je prestopilo na dnevni red.

Slednjič se je pooblastil deželni odbor, da imenuje diurnista Emilija Kavčiča asistentom ekstra statum z letno plačo 1400 kron in pravico do 25% draginjskega povviška.

Načrt zakona

glede zboljšanja učiteljskih plač, sprejet v 8. seji dež. zbora ter veljaven za pokneženo grofovino Gorisško in Gradiško, s katerim se spreminjajo oziroma dopolnjujejo določila §§ 2, 5 in 6 zakona z dne 15. oktobra 1896. št. 30 dež. zak.

Po predlogu deželnega zbora poknežene Svoje grofovine Gorishe in Gradiške ukazujem tako-le:

Čl. I. Določila §§ 2, 5 in 6 zakona z dne 15. oktobra 1896 št. 30. dež. zak. se bodo glasila v bodoče tako-le:

§ 2. Na občinih javnih ljudskih šolah so učitelji razvrščeni v tri razrede, to je: I. razreda s 1400 kronami, II. razreda s 1200 kronami, III. razreda s 1000 kronami letne plače.

Letna plača učitelja meščanske šole se določa s 1600 kronami.

§ 5. Učitelji in podučitelji, imajoči spričevalo učiteljske sposobnosti, ki so skozi pet let na kateri občini javni ljudski šoli v državnem zboru zastopanih kraljevin in dežel nepretrgoma in z dobrim uspehom učiteljevali, dobijo ne gledé na to, ali so bili stalno ali začasno imenovani, po končanem petem letu službovanja 10 odstotni povvišek svoje letne plače in tako od petih do petih let, dokler ne dosežejo povviška za šesto petletje (petletnino).

To določilo velja tudi za učitelje meščanskih šol.

§ 6. Kdor vodi katero občeno javno ljudsko šolo, ima pravico do poslovnega priklada, ki se odmeri v letnem znesku

„Da, prav imaš“, rečem jej.

In vzela sem ruto ter šla. Gospod Jezus si je pač zapomnil tedaj to moje pot. Držala sem se zida, kakor pijanec, kar mežurki so se mi delali pred očmi in spreletala sta me mráz in vročina, kakor bi me bil kdo z vodo polil pa z ognjem opek. Ali prišla sem pa le tjé. Ko pridem tjé, gledam. Gospodje sede pri mizi, eden tako visok, in drug tako črn, in še tretji. Takoj se jim poklonim in pravim: tako in tako. Oni pa so mahalí z rokami strani: ne tú, ne tú! In šla sem dalje. Ali tudi tam mi je neki mladi gospod povedal, da tú ne. Tako so me gonili od mize do mize, da sem bila ob zadnjo moč. Naposled se me je usmilil eden, neki sloki (medli) ubozeč, in pokazal mi je s prstom v drugo sobo, kjer je sedel sam gospod načelnik.

„Obstala sem na pragu — stojim, in noge so se kar tresle pod menoj. Tu se obrne načelnik. In takoj me povpraša: »Kaj dobrega?« In povedala sem mu vse od začetka. Poslušal me, pa začne znova: »Kaj želite?« In znova mu pripovedujem od začetka, kako sem prišla umret k otroku, kako si nisem kupila dovoljenja za bivališče, ko tak star človek ne vé, ali pojde danes ali jutri; kako me je Gospod Jezus

60 kron, če je šola enorazredna, 100 kron če je šola dvorazredna, 150 kron, če je šola trirazredna in slednjič 200 kron, če je štiri ali več razredna.

Ravnatelj samostalne meščanske šole dobiva 300 kron poslovnine in ravnatelj meščanske šole združene z občeno javno ljudsko šolo dobiva 400 kron poslovnine.

Čl. II. Službeni poviški, podeljeni pred dnem, ko stopi v veljavo ta zakon, ostanejo nespremenjeni, tisti pa, ki dozore pozneje, odmerijo se po pričujočih določilih.

Pred časom, ko obvelja ta zakon, dospele službene poviške, ho odmeriti po določilih poprejšnjega zakona.

Čl. III. Ta zakon razveljavlja §§ 2, 5 in 6 zakona z dne 15. oktobra 1896, št. 30 dež. zak.

Čl. IV. Ta zakon stopi v veljavo dne 1. januarja 1901.

Čl. V. Mojemu ministru za bogočastje in uk je naročeno, da izvrši ta zakon.

II. Deželnemu odboru se naroča, da pretresa, s pravičnim ozirom na želje izražene v podanih peticijah št. 1261, 4548 98, 1846, 1463, 2515 in 2414 preuravnava določil V. poglavja zakona z dne 10. marca 1870, št. 18 dež. zak. in da predloži deželnemu zboru v prihodnjem zasedanju sličen načrt zakona.

Predlog

glede gradnje vipavske železnice, stavljen v 6. seji sedanjega zasedanja deželnega zbora goriškega po poslancu gospodu Berbuču:

Visoki zbor!

Ko je prinesla visoka vlada načrt vip. železnice v dun. drž. zbor in je bil ta sprejet ter kmalu pot-m od Nj. Vel. potrjen, zavladalo je med našim ljudstvom, posebno onim vipavske doline, veliko veselje. Vsa dežela pozdravila je to vest z navdušenjem in je hvaležno visoki vladi na tej pridobitvi in vsem onim osebam, ki so pripomogle do tega uspeha. Osebito je hvaležna visokorodnemu gosp. grafu Alf. Coroniniju, ki si je pridobil za vip. žel. neminljivih zaslug.

Kdor pozna razmere v naši deželi, razumi lahko to veselje in to navdušenost. Vipavska je bila nekdan bogata in srečna dolina, ljudstvo je pridelovalo povprek toliko živeža, kolikor ga je rabilo za dom, dočim je prodajalo svilode in vino ter si dobro opomoglo z denarjem, ki je za te pridelke iztržilo.

pozabil in da še živim, živim tú in kako so me sem klicali.“

„Tedaj načelnik pozvoni. Ko je zazvonil, pride drug, s takimi gumbami... In tedaj me povpraša še enkrat o vsem od začetka. In ko so me bili izprašali, tedaj reče načelnik: No, mila žena, plačate pet in pol papiričev*.) Ali sem tedaj zalomila z rokama: »Pet papiričev! Kristus Ježeš! To je uprav toliko, kolikor sem bila dala Petru za svoj pogreb, ko sem bila prišla k njim. Prijela me je slabost, kar na steno sem se naslonila, pa sem bila kakor mrtva. Nisem vedela: ali stojim, ali se pogrezam v zemljo; ničesar nisem videla okoli sebe, v glavi pa mi je šumelo, kakor bi bila nevihta začela. Tedaj priskočita oba gospoda, oni z gumbami leti po vodo, oni drugi me je hotel posaditi na sedež... Videla sem, da je tako usmiljen, prijazen gospod, pa se mu zgrudim pred noge.“

„Gospod“ vskliknem, velemožni gospod komisar! Kje vzamem toliko denarja? Kako plačam to, uboga sirota? Velemožni gospod — pravim — »le poglejte me. Saj sem le suha treska, sprhnele kosti, goba... Čudo, da se ima poslednji dih česa oprijeti. Saj ven-

*) papirič — papirnatí rubež.

LISTEK.

Življenje — žuljenje.

Poljski: Marija Konopnicka.

— 3 —

(Konec.)

„In tedaj, morda odpustiš Gospod Jezus, začela sem se postiti dva dni pred Gospodovim izpremenjenjem. Saj me je bilo že sram ljudij. Povšod so znali, da sem bila prišla umret k otrokom; kdor koli me je pogledal, se je začudil. Nu se vé! Izprva mi zet ni pustil, da bi se postila. »Kaj pa ste si izmislila?« — pravi, »skušati Gospoda, Boga! Kar se ima zgoditi, zgodí se. Zdaj spomladi umrje največ starih; tedaj vas pobere tudi brez posta.« — Ali tega si nisem dala dopovedati.“

„Ali vam je pa kaj pomagalo?“

„Se ve, da je pomagalo? Tretji teden sem bila že tako oslabela, da nisem mogla niti sobe pomesti — kako pa — pa niti vode požreti. »To pa bo smrt!« mislila sem si, in takoj mi je bilo lože pri srcu.“

„Tedaj se lepo umijem, oblečem si čisto srajco, sedem na prag, molim sv. molitvico in čakam. In tedaj so plule tako bele ovčice (oblaki) po nebu, solnce je pri-

pekalo, vrabci so ščebetali in ščrleli, povšod je čutilo vse spomlad. In zvonovi so se oglasili nad mestom... Pa rečem sama sebi: »Bog mi daj večni pokoj, in večna luč mi svetí na večne čase. Amen.«... In oči so se mi zaprle kar same od sebe, in taka sladkost mi je stopila v srec, kakor tedaj, ko objame človeka lahek sen.“

„Ali tú pride nekdo in tolče se skoršnjami. Pogledam — bil je hišnik. Prinesel je papir, klical me na policijo, v kancelijo, za oni prebivanjski list...“

„Mislila sem, da se je koj zemlja odprla pred mano. Petra ni bilo doma, hči je prala, ž njo se itak ni moglo govoriti o tem, in šla sem v sobo. Tu se ustavim in stojim, ko se nisem imela s kom posvetovati. —

Ko bi bil Peter doma, bi bil že kakor koli uravnal za čase... in do večera bi bilo morda vse opravljeno. Ali Petra ni bilo. Stojim tú, premišlujem. Tú pride hči in prinese lonce vode za pomivalnik. Kar se zadene v me ter reče: »Kaj pa stojite tú na poti kot božja martra, ko ni časa, da bi imel človek z vami opravilo? Če zovej na glavarstvo, pa pojdite tjé. Imela ste prej pomisliti, kaj in kako, a ne zdaj modrovati o nepravem času.“

Danes stojé stvari tam drugačno. Kako je s sviligojo ali svilorejo, to vé vsa dežela, to vedó tudi gospodje na Dunaju; o tem ni treba daljnih pojasnil. A nič bolje se ne godi našim vinogradom. Ti so prav za prav bolj podobni bolnici, nego pravim vinogradom, bolnici, kjer se streže na vse mogoče načine in pomaga ž različnimi zdravili bolniku, imenovanému ynska trta. To je pa zamudno in v zvezi z ogromnimi stroški, dočim rodi — kakor lahko razumljivo — malo sadu.

Vsled tega je začela vip. dolina hirati in hira vedno bolj, pestostni gredó podzlo, in tam, kjer je vladala nekaj imovitost in zadovoljnost, vlada sedaj — beda.

Po tem takim je razumljivo veselje, ki je zavladao na vipavski strani vsled vesti o sprejemu vip. železnice, saj se je s tem pokazal po dolgem, dolgem času Vipavcem prvi žarek upanja na boljšo bodočnost.

A različne ovire, katerih nočem tu dalje razpravljati, so prouzročile, da stojimo s tem vprašanjem tam, kjer smo stali pred tremi leti. Uverjen sem, da se je odstranila v drugi ali tretji seji zadnja ovira, ki je bila temu podjetju na poti; toda mislim, da s tem ni še izpolnil dež. zbor povsem svoje dolžnosti. Sedaj je treba skrbeti za to, da se zgradba nemudoma začne, in sicer iz različnih razlogov.

Gospod dež. glavar je poudarjal v svojem govoru pri slovesni otvoritvi sedanjega zasedanja med drugim tudi to, da je naša naloga in dolžnost, da povspešimo blagovito in napredek v naši deželi, ki je toli zanemarjena, in mislim, da ni boljšega sredstva v dosegu tega smotra, nego bi bila takojšnja zgradba vip. železnice.

To je takó jasno, da ni treba še daljnih besedij o tem.

Toda za to govore še drugi razlogi.

Znano je, da bodedo praznovali tekem tega poletja rojstvo 70-letnico Nj. Vel. in 400 letnico, odkar je prišla naša dežela pod slavno habsburško dinastijo. Nadjamo se, da osreči Nj. Vel. pri tej priliki našo deželo, naše ljudstvo in nas s svojim visokim posetom, a tedaj sem nverjen, da bi našem vladarju ne mogli narediti večjega veselja, nego bi bilo to, da bi mogli mu kazati na srečno in zadovoljno ljudstvo te kronovine. Ne da se pa tajiti, da bi povzdignili zadovoljnost vsaj med vip. ljudstvom, ako bi to videlo, da se začena vresničevati sen, kateri je sanjalo toliko časa o vip. železnici.

Gospoda! bližamo se historičnemu momentu. — Navada je, da se stavijo o takih prilikah spomeniki, ki spominjajo potem rod za rod na ta slovesni trenutek. Uverjen sem pa, da ne moremo postaviti trajnejšega spomenika, nego bi bila takojšnja zgradba vip. železnice. Vsak vlak, ki bi drdral po livadah vipavske doline, bi spominjal ta rod, in rod za rod na ta slovesni trenutek.

To so razlogi, ki govore jasno za to, da bi visoka vlada začela takoj z osnovnimi pripravami za to podjetje, ter da bi se delo resno začelo to poletje. Zato priporočam tej visoki zbornici najtopleje svoj predlog.

V formalnem oziru predlagam pa, da se sprejme potom nujnosti.

dar nikomur na svetu nisem na poti. Na peščici slame legam pod peč, malo vode popijem, jedi odščipnem le kot vrabec... sape tudi ne poberem, vsaj jedva diham, niti solnica ne — saj sedim v kleti, od tam ga niti videti ni... Vem, velemožni komisar, da mi je davno čas umreti. A kaj hočem, ko imam tako trdo življenje. Oprostite mi to, velemožni komisar! Oprostite to! Saj sama iščem smrti, in jo prosim vsak dan, vsako uro!"

"Saj sem že plačala to bivališče Gosp. Jezusu v čast in hvalo. Imela sem trinajst otrok; sedem sem jih pogrebla, kakor bele cvetove... Dva sina so mi vzeli k vojakom, tako mlada kot kri in mleko... Jeden deček mi je utonil v reki, jedna hči utekla v mesto, jeden najmlajši mi je zgorel kot vrabec pod streho... Tako si je Najsvetejši Gospod Bog že vzel od mene za bivališče, plačala sem z rojenjem in žalostjo in težkim delom in gladom in krvavimi solzami in temi gomilami iz žoltega peska..."

Umolknila je, in po njenem sesušnem obličju so kapljale debele solze jedna za drugo ter se bleščale v solnčnem svitu. Vele ustnice so trepetale radi neizgovorjenih besedij, in stara glava se je tresla...

Poročilo

poslanca g. dr. Rojea v imenu finančnega odseka v seji deželnega zbora goriskega dne 5. maja 1909 o zidanju deželne bolnišnice in norišnice.

Dež. zbor!

Naša dežela, ki šteje nad 200.000 prebivalcev, nima ne samo norišnice, ampak še celó ne bolnišnice, akopram imajo že davno mnoga mesta z manj prebivalci dovolj dobro urejene bolnišnice, norišnice in celo hiralnice. To dejstvo kaže napredek drugih mest in dežel, a glede naše dežele nekako nemarnost, ki se ne da z lahka opravičiti, zlasti ne iz humanitarnega, znanstvenega in ekonomičnega stališča. Ker mi je čas pretesno omejen, da bi po potrebi zamogel to svoje prepričanje vsestransko utemeljiti in ker mi ne dostaja neobhodno potrebnih statističnih dat, ker jih sploh naša dežela nima, za to se omejim samo na gola naštevavanja tehtnih vzrokov, ki dovolj jasno spričujejo neobhodno potrebo zlasti deželne bolnišnice, kar je priznal tudi vis. dež. odbor, ki je l. 1886. dne 14. dec. št. 5011 predlagal vis. dež. zboru zidanje dež. bolnišnice in blaznice. A da je odstopil dež. zbor v svoji seji dne 11. jan. 1887 od takojšnje zgradbe bolnice in predlagal, naj se popred zida norišnica, vzroki temu so ti-le:

1. Ker ekzistuje bolnica usmiljenih bratov in mestna, zdelo se je, da sploh še druge bolnišnice ni potreba, zlasti ker krogi, ki so bili za svet vprašani, niso mogli se otresti, bi rekel, opravičene sebičnosti. A bolnišnica usmiljenih bratov je pri vaten zavod, v kateri se dežela ne more vtikati in od katerega ne more naša dežela dobiti niti potrebnih dat za domače bolnike in blazne, kateri se prehranjujejo na deželne stroške v isti bolnici in je sploh ne more kontrolirati, kakor je razvidno iz odloka, katerega je podpisani dobil od vis. dež. odbora z dne 25. junija 1886 št. 440 in od c. kr. tržaškega namestništva od 13. novembra 1886 št. 11082 III, katera to odkrito priznavata. Lega iste bolnišnice je svojemu namenu neugodna, preveč obkrojena s hišami in bi ne bila brez nevarnosti za mesto in deželo, ako bi se v njej zopet vnela taka bolezen, kakor leta 1886, ki je bila prava azijska kolera, kakor je razvidno iz odloka c. kr. namestništva na občinski magistrat goriški od 21. decembra 1886 št. 19692 IV. Areal je premajhen — samo 1446 m^2 sežnje — stavba ni odgovarjala nikdar, a še manje dandanes, znanstvenim potrebam in ima premalo prostora, ker obseza prostor za bolnike, (po odbitih onih nesposobnih prostorih, katere je c. kr. komisija dne 21. in 22. novembra 1888 kot take spoznala), samo 3155 m^2 — kakor razvidno iz načrta ing. Ersettiga, prezentovanega 12. nov. 1886 št. 4561 — torej za samo 89 bolnikov. Ker prehranjuje pa ona bolnica tudi bolne I. in II. razreda in v III. razr. tudi tujce skoraj do 500/ vseh prehranjencev, ostajalo bi za naše deželane še ne 50 postelj, kar je gotovo premalo, tudi ko bi prostor 35 m^2 v vsakem drugem oziru zadostoval.

Zares, Bog je bil že vzel iz tega človeškega bitja plačilo „za bivališče“ do naslednjega beliča.

"Kaj pa potem?" vprašam jo potihoma, ko se je bila malo pomirila.

"A kaj! Morala sem plačati. Pet papiričev, gospa moja — kot pet kosov ledú — šli so. In kaj še! Še mi je dal Peter pol papirja iz svojega. Kar je bilo za pogreb, je šlo... Naj jim Gospod Bog tega ne zapiše! Pa saj oni — ubožci — tudi ne morejo za to; ali — da mora biti taka pravica, tak ukaz..."

"In zdaj pa tržite?"

"Kako bi tržila, prosim milostna gospa! Prodala sem ono blazino, dali so mi za njo papir in goldinar in pet grošev. Dva goldinarja sta šla takoj za nov prebivanjski list za četrtletje — a z ostankom pa mora človek skladati groše, da ne pride spet v kazen. Ali kaj? Ker je v meni tako trdo življenje, mogoče, da bo treba plačati še to leto..."

In vzdignila je sive, razgrečene obrvi ter zrla tje pred se; in glava se jej je tresla na obe strani — kakor bi bila zeló zamisljena, zakaj je tako na svetu...

2. Da je to očitno premalo prostora za deželo z nad 211.000 prebivalcev, dokazuje tudi število naših bolnikov, katere prehranjuje leto za letom tržaška javna bolnica. V letih 1895 do 1899 preskrbovala je trž. javna bolnica naših bolnikov 7180 v tem, ko sta jih preskrbovali „usm. bratje“ in mestna bolnica skupaj je 5737. Tudi ni isti zavod vsaj do 22. nov. 1888 odgovarjal niti zakonom, kakor je razvidno iz protokola iste c. kr. komisije od 21. in 22. nov. 1888. I., akopram ima c. kr. vlada pravico kontrolirati zavod vsaj v sanitarnem oziru, koliko manj pa, moremo si misliti, bo odgovarjal našim zahtevam, ko nimamo niti najmanjše ingerence v tej bolnici.

Nadalje je neopravičeno, da naša dežela, ki je priskrbela onemu zavodu l. 1886 pravico javnosti, nima v njem nobene kontrole v nobenem oziru in celó račune potrjuje samo redovci provincijal. S tem, da je visoka vlada, po prizadevanju deželnega odbora, dovolila javnost zavodu usmiljenih bratov brez pravice kontrole od strani dežele, stli obedve moralno obvezani za garancijo, da odgovarja oni zavod vsem naredbam, katerih se zahteva od vseh javnih zavodov, a te garancije nimata, posebno, ker se dežela, ki je v prvi vrsti interesovana, ne sme vtikati v nobeno upravo tega zavoda, ki je uprav vsled tega nekak neopraviččen unicum v celi Avstro-Ogerski in unicum tudi med vsemi takimi zavodi, katere vzdržuje in oskrbuje red „usm. bratov“. Tudi je čudno, da mora deželni zastop vsled pravice javnosti, ki jo ima ta zavod, siliti občine k poplačevanju prehranitnih za njih navadne bolnike, akopram jim ne more dati zagotovila, da so bili bolniki tako postreženi, kakor se to godi v vseh drugih javnih zavodih v Avstriji in izven Avstrije. Iz tega sledi, da je bolnišnica usm. bratov za našo deželo upravo toliko, kakor bi je ne bilo in torej potrebujemo že vsled tega lastne deželne bolnice.

Goriška mestna bolnica tudi ne odgovarja sedanjim znanstvenim potrebam, ker ni temu primerno zidana, ker nima dovolj prostora za bolnike in za vse drugo osebje, premajhen areal 1751 m^2 sežnje, ker sprejema samo ženske in je po izkazu iz l. 1899 plačalo 413 bolnic z dežele 10.692 gld. v tem, ko je 371 bolnic iz mesta Gorice, plačalo samo 2105 gld. kar kaže, da so morale biti mestne bolnice vsaj jako brzo lečene. Tudi ni umestno, da bi še nadalje v tem oziru ostala odvisna cela dežela od neznanega svojega dela, kateri vzdržuje lastno bolnico le na stroške dežele, kakor je razvidno iz navedenega slučaja.

Nadalje zahteva tudi humaniteta lastnih zdravstvenih zavodih. Kakor skrbi namreč vsaka dežela za lastne interese najboljše sama, tako skrbi tudi najboljše sama za zdravje svojih bolnikov na umu in na telesu in ni torej prav tudi iz humanitarnih oziróv, da izroča dežela lastne bolnike in blazne tujim ali celó privatnim podjetjem.

Deželna ekonomija pa zahteva očitno potrebo bolnice pred norišnico glede na to,

1) da jo stanejo navadni bolniki veliko več nego blazni.

Tako je potrosila dežela:

leta 1895 za blazne	32.780	za bolne	67.762
" 1896 "	32.464	" "	71.495
" 1897 "	36.925	" "	75.922
" 1898 "	40.924	" "	90.481
" 1899 "	42.785	" "	80.018

2) Glede na to, da že do sedaj skoraj ves denar, ki se izdaje za blazne, ostaja večinoma v Gorici, v tem, ko gre skoraj ves denar, katerega potrosi dežela za navadne svoje bolnike, iz dežele, ker je šlo v zadnjih petih letih, to je od l. 1895 do l. 1894 samo v Trst 200.040 gld., ko ni znašala prehranitnina še enega goldinarja, v tem, ko stli dobili možka bolnica usm. bratov in mestna bolnica za ženske v Gorici skupaj samo 107.985 gld.

Torej govori vse za zidanje tudi dež. bolnice, humaniteta, veda in deželna ekonomija. Finančni odsek je priznal potrebo obeh deželnih zavodov, a bil je prepričan, da ni mogoče že zdaj zmagati svote, ki bi bila potrebna za oba zavoda, za to je bil tega mnenja, da treba to zadevo polagama izvršiti in sicer tako, da naj bi se najprej nakupilo potrebno zemljišče, kolikor mogoče blizu mesta Gorice in naj bi se zgradil le del stavbe z skupnim stroškom 150.000 gld., ki bi služil zdaj najumnim potrebam glede blaznih, pozneje pa kot del skupne stavbe.

Z ozirom na vse to stavi finančni odsek naslednje predloge:

Visoki zbor naj sklene:

Deželnemu odboru se da na razpolago znesek 150.000 gld. — med katerimi je uštetih onih 70.000 gld.; ki jih hrani visoka vlada v namen deželne blaznice, in drugih 80.000 gld., katere naj dež. odbor vzame na posodo proti amortizaciji najdalje v 50 letih — z namenom:

1. Naroča se deželnemu odboru, naj vkupi kolikor mogoče blizo mesta Gorice zemljišče, obsegajoče najmanj 12 oralov, po kolikor se da ugodnih pogojih — na katerem zemljišču se zgradé deželni zdravstveni zavodi (norišnica, bolnišnica in hiralnica). —

2. Da dá po zvedenih osebah nemudoma napraviti splošen načrt (psnutek) vseh zgoraj navedenih zdravstvenih zavodov. Kar zadeva pa norišnico, podroben načrt za 130 prehranjencev, kar najbolj priprost, a vedno z ozirom na namen tega zavoda in se stroškom, ki naj ne presega 150.000 gld. z nakupom zemljišča vred; — pri napravi načrta pa je v postev jemati eventualno razširjenje tega zavoda.

3. Zgradbe norišnice se je takoj lotiti, držeč se méj poprej omenjenega stroška.

4. Stopiti je v dogovore s katerim duhovskim redom, da se mu izroči uprava norišnice in oskrbo bolnikov.

5. Deželni odbor bo imel skrbeti za vodstvo in zdravniško postrežbo.

6. Deželni odbor naj si v izvrševanje teh nalog pridruži zvedence tehnične in zdravniške, izbrane v prvi vrsti izmed deželnih poslancev, a vzete tudi, ako treba, od zunaj, oziroma naj ustanovi komisijo, ki ima pri omenjenih pripravah sodelovati ter voditi in nadzorovati izvršitev omenjene naloge. —

Politični razgled.

Avstrijski državni zbor.

Dne 8. t. m. točno ob 11³⁰ dopoldan se je pričelo sedanje zasedanje državnega zbora. Galerija je bila natlačeno polna, zlasti je bilo zapaziti med občinstvom mnogo dunajskih antisemitih obrtnikov. — Minsterski predsednik je predložil naznanjene tri načrte zakona o uravnavi jezikovnega vprašanja na Češkem in Moravskem. Za tem je govoril Čeh Pacák, ki je izjavil, da se Čehi ne morejo zadovoljiti s temi načrti, ker narod ni pomirjen po vladnih načrtih; napovedal je obstrukcijo, katera se je takoj jela izvrševati imenskimi glasovanjem o dveh predlaganih peticijah. Minsterski predsednik se je izjavil za parlamentarno delo, rekel naposled, da se bode vlada v slučaju potrebe poslužila tudi § 14. Mej Körberjevim govorom so hrumeli Mladočehi, katerim so ugovarjali Poljaki in antisemitje. — Poslanec Pacák je izjavil, da so Čehi prisiljeni iti v obstrukcijo, ker vlada ni hotela poravnati krivice, storjene češkemu narodu. Ako pa Čehi ne bi mogli vztrajati z obstrukcijo, kakor se je to posrečilo nemškimi nacionalcem, bil bi to dokaz, da vlada na Dunaju nasproti Slovanom golo nasilstvo. Predlagal je nekatera glasovanja po imenih, ki so se izvršila ob podpori samo Mladočehov. Mej glasovanjem je zagnala galerija proti Čehom hrup in jela klicati: Ven z Mladočehi! Delajte! Čudno: Schönerejancem tega niso klicali! Vi ste ljudske izdajice! — Predsednik je moral ukazati, da se galerijo izprazni. V zbornici pa so se spoprijeli antisemitje z Mladočehi, katerim so očitali, da so naščuvani od judov, zlasti da jih vodi jud dr. Stransky. Čuje se, da bo vsled obstrukcije prekinjen državni zbor takoj, ko delegacije dovrše svoje delo.

Nadalje se govori, da odstopi Körberjevo ministerstvo, katero nadomesti za-bili knez Fürstenberg, ali morda tudi baron Gautsch, ali celo baron Chlumecy. Ali da bi odstopil samo dr. Režek, minister za Češko, kakor so pisali židojski listi, je nerresnično. V splošnem vlada mnenje, da je obstrukcija Mladočehov neumestna in se jej tudi protivijo vse stranke. Le Čehi sami so prepričani, da je obstrukcija potrebna in kakor izjavjajo, hočejo isto tirati še posebno zoper vprašanje gradnje nove železniške zveze s Trtom, katera točka da služi vladile v pretvezo, da dobi posojilo 500 milijonov, da pa na gradnjo železnice še v bližnjem času niti ne misli. — Naposled se res utegne zgoditi, da pade železnica v vodo po obstrukciji ali brez obstrukcije in židje se bodo še nadalje mastili z dohodki odesruške južne železnice.

Cesarske napitnice v Berlinu.

Na dvornem obedu minole sobote, kateri je priredil nemški cesar na čast cesarju Francu Josipu I., sta si napila vladarja s političnimi napitnicami. Cesar Viljem je v dolgočonečem govoru nazdravil našem cesarju kakor zvestemu zavezniku, na čegar zvestobi sloni moč trozveze, katero zve-

stobo je cesar Franc Jožef I. zlasti podkrepil z svojim obiskom v Berlinu. Po trikatnem „burá“ cesarja Viljama, je odgovoril naš cesar, da neomajno prijateljstvo, ki družo vladarje Nemčije, Avstrije in Italije v trozvezji pomeni tudi — „dragoceno dobro“ teh držav in narodov. „Z veseljo nado na dolgo trajnost našega prijateljstva, dvigam svoj kozarec itd.“ so bile zaključne besede cesarja, ki označujejo še nadaljni obstoj trozvezja.

Nemčija in Anglija.

Kdor bi bil še dvomil o tem, da si Nemci in Angleži podajajo roko čez glavo Rusije, ta se lahko prepriča o tem iz brzojav nemškega cesarja vice-kralju indijskemu, lord Curzonu, s katerim brzojavom nanašnja nemški cesar nemško podporo indijskiemu stradalščemu prebivalstvu „z oziranjem na sorodnost nemško-angleškega naroda“. Ta nemška namera je očitna kljubavost Rusiji, katera širi v Indiji svoj upliv proti nečloveški Angliji. Poslednja je izdala milijone in milijone, da pobije nedolžni narod Burov in si osvoji Transvaal, mesto da bi dala te na cesto vržene milijone raje stradalščemu prebivalstvu „svoje“ Indije; a Nemčija hoče podpirati angležke podanike, samo da kljubuje Rusiji. Taka je politika Germanov.

Vojna v južni Afriki.

Najnovejša poročila se slabo glasé za uboge Bure, Angleži prodirajo na vsej črti in Buri se umičejo. Robertsova glavna četa je prekoračila reko Vet. General Hutton je zasedel mesto Winburg in prěgnal od tod Bure. Na drugi strani so prekoračili Angleži tudi reko Vaal, ki meji burško republiko in angleško naselbino. Roberts prodira proti mestu Bethlehem. Buri so jeli seliti svoje vladno središče iz Pretorije v Lydenburg. Oranjski Buri zapuščajo trumoma svojo domovino in beže v gore, ker so Angleži že pri Smaldeelu. Predsednik Transvaala, Krüger je sam izjavil, da smatra za zgubljeno vse, ako jih Bog ne reši na kak čudovit način. Za ugodno smatrajo pač, da so se jeli proti Angležem vzdigati razni drugi rodovi v Afriki, s katerimi bodo Angleži imeli dosti opravka in pa, da se v Afriki bliža zima, katereje ne bodo kos Angleži.

Na maršala Roberta je bil kanjen atentat, ne ve se pa, ali od burške ali angležke strani.

Angleži v mestu Mafeking so začeli delati iz koonskega mesa klobase, Buri so začeli z nova streljati v mesto.

Domače in razne vesti.

Preblagorodni gospod grof Alfred Coronini je v prvi seji poslanske zbornice dne 8. t. m. storil obljubo kakor na novo izvoljeni državni poslanec za goriške kmetijske občine.

Imenovanje. Deželni odbor goriški imenoval je gosp. Emila Kavčiča asistentom extra statum.

Umrli je v Ljubljani Ferdinand Mahr, ravnatelj in lastnik znane tamošnje trgovske šole.

Za „Solski dom“. — Izletniki, ki so se vdeležili dne 6. t. m. razstave obrtne šole v Renčah, zložili so v veselje družbi 5 K 20 h za „Sol. dom“.

Nova maša. Pretečen nedeljo t. j. 6. t. m. daroval je na prav slovesen način svojo prvo sv. mašo č. g. Vinko Buda, iz Gorjanskega na Krasu, ob 10 uri predpoldne v semeniški kapeli ob azistenciji veleč. g. Dr. Gabrijevčič-a in č. g. sošolcev in soseniščanov. Pri tej priložnosti bila je semeniška cerkev prav praznično okinčana, posebno okusno in lepo bil je opravljen glavni oltar.

Petje, katero so oskrbeli č. g. bogoslovci, izpadlo je zjutraj pri maši, kakor tudi pri blagoslovu izbornu. Vsa čast č. g. bogoslovcem — pevcem!

Obeda, kateri se je vršil v hiši č. g. Alojzija Kovačić-a, mestnega kapelana na Travniku, udeležili so se najbližji sorodniki g. novomašnika, veleč. g. Dr. Gabrijevčič z nekaterimi drugimi g. semeniškimi profesorji in pa monsignore J. Wolf, mestni župnik na Travniku.

Gospodu novomašniku, ki je oblagodarjen z lepimi vrlinami in zmoglostmi, voščimo vso srečo v vinogradu Gospodovem!

Dopolnilne volitve v Gorici. Pri dopolnilni volitvi za I. razred so bili izvoljeni v mestno staršinstvo: dr. Graziadio Luzzatto (97 glasov), Alfred Bozzini (96), Ant. Seppenhofer (91), Peter Pinacig (80). Glasovala je v vseh treh razredih komaj ena petina vseh volilcev....

Slovenska mestna ljudska šola v torkovi seji goriškega mestnega staršinstva. — Pretečni tork je imelo tukajšnje mestno staršinstvo svojo sejo. V tej seji je naznanil župan dr. Venuti mestnim očetom, da je tržaško namestništvo naznanilo naučenemu ministerstvu, da ni ugodilo prošnji ali prav za prav zahtevi goriške mestne občine glede povrnitve onih mestnih doklad, katere je lanskega leta sekvestriralo, da so se z njimi pokrili stroški za slovensko mestno ljudsko šolo, ki je bila lani nastanjena v „Solskem domu“. Župan je predlagal, da se odstopi to nazna-

nilo pravnemu odseku, ki naj se o njem posvetuje, naj o njem poroča ter stavi staršinstvu o njem tudi svoje predloge. Ta predlog je bil vsprejet kaj pa da jednoglasno. Na to naznanil župan, da je upravno sodišče zavnilo tožbo goriškega mesta, ki jo je vložilo proti odredbi, s katero je bil ukazani novi komisijonalni pregled ex vojajnice Cattinellijeve glede njene sposobnosti za šolsko poslopje. Upravno sodišče je izreklo, da je taka tožba popolnoma neumestna. Slednjič pa je naznanil župan dr. Venuti, da bo deželno upravno sodišče dne 26. t. m. razpravljalo o tožbi goriškega mesta, ki je naperjena proti naredbi naučenega ministerstva, s katero je bilo zaukazano mestni občini, da preskrbi druge primerne prostore za nastanjanje goriške slovenske mestne ljudske šole. Ob enem je predlagal, da si goriška občina izbere za svojega zagovornika dr. Milanica, odvjetnika na Dunaju, koji nasvet se je tudi vsprejel. — Moj Bog nebeški, je to dolga klobasa, ki nima ne konca ne kraja, dočim imajo vse druge klobase dva konca!

„Soča“ ali ne zna računati ali pa slepi. „Soča“ nam je imela že pretečno soboto posvetiti s številkami ter nam dokazati, kako je njena stranka zmagala pri obnem zboru „Goriške ljudske posojilnice“ tudi brez tistih glasov, o katerih mi trdimo, da so neveljavni in o katerih ima izreči svojo merodajno sodbo sodišče. No, nekateri ljudje nimajo talenta za računanje. Med te spada tudi „Soča“. Takim ljudem pa ne gredo računi nikdar ali pa le po časi skupaj. Jednako se je godilo tudi „Soči“; za to pa ni mogla v soboto izpolniti svoje obljube kakor je napovedala, ampak je to storila šele pretečni tork. Pa kako?! Reva je dokazala, da spada med ono vrsto računarijev, katerim ne gredo računi nikdar skupaj. Zategadelj ji pa tudi ne moremo zameriti, da se je tako grdo vtela ter izračunila, da je imela njena stranka pri obnem zboru posojilnice 11 glasov večine, tudi brez onih novih deležev, o katerih mi tako trdovratno trdimo, da so nepostavno glasovali.

Zdaj pa računajmo in sicer naj služijo kot podlaga našem računu „Sočine“ številke, na kojih točnost seveda pa mi ne prisegamo. „Soča“ pravi, da je bilo po rektificiranem skrutiniranju oddanih za njeno stranko in sicer z novimi — po naše neveljavni deleži vred 1708 glasov. Med temi da je bilo novih, po našem mnenju neveljavnih, 948 glasov. Odbimo torej od 1708 oddanih glasov 948 novih, po našem mnenju neveljavnih, nam jih ostane po tem 760. „Soča“ določa po rektificiranem skrutiniranju število glasov stranke miru in reda na 1064. Vseh novih deležev, o katerih mi trdimo, da niso bili postavno sprejeti ter o katerih ima zadnje besedo sodišče, pravi „Soča“, da pripada stranki miru in reda, torej nji nasprotni stranki, 315. Docim se je pa vseh 948 novih, „Sočini“ stranki pripadajočih, po našem mnenju neveljavnih, deležev pri obnem zboru v resnici tudi vdeležilo volitve v prid „Sočini“ stranki, je oddalo na dan obnega zbora od 315 novih in po našem mnenju neveljavnih deležev, stranki miru in reda pripadajočih le 48 svoje glasove za kandidate stranke miru in reda, a vsi drugi se niso udeležili glasovanja. No, in tu smo našli oni računski pogrešek, zaradi katerega se je vboga „Soča“ vrezala za nič manj nego za 256 glasov, sicer pa ne sebi na škodo, nego na škodo stranke miru in reda. Zategadelj je torej odbiti od 1064 za stranko miru in reda oddanih glasov le 48, t. j. one, ki so v resnici glasovali, ne pa 315 glasov, ki bi po „Sočinem“ naziranju baš tako lahko glasovali, kakor je to defacto storilo njenih 948 deležev. Ako odbijemo torej od 1064 glasov onih 48 neveljavnih — potem jih je ostalo za stranko miru in reda oddanih veljavnih glasov 1016 in to na podlagi „Sočinih“ podatkov. Izid tega dolgočasnega računa je torej — in sicer na podlagi „Sočinih“ podatkov ta, da je bilo pri zadnjem obnem zboru „Goriške ljudske posojilnice“ oddanih 256 pravoveljavnih glasov več za kandidate stranke miru in reda — nego pa za „Sočine“.

Ako jim gre pri „Soči“ tako težko z računanjem in bi se zdaj ne zamogli razumeti našega računa, obrnejo naj se vendar do njih zaščitnika in gorečega zagovornika in kar mogoče tudi sotrudnika prof. Seidla, mi smo prepričani, da jim pojde ta gospod srčno rad na roko. Mi sicer „Soči“ ne zamerimo, ker vemo, da nekaterim ljudem sploh račun ni nikdar ne gredo skupaj.

„Soča“ trdi, da je bilo v „Posojilnici“ h koncu pretečenega leta 700.000 gld. vlog. Račun hranilnice v računskem zaključku jih navaja le 615.865 gld. Kje je torej resnica? K zadnji svoti so prišete tudi vloge raznih posojilnic. Tako ima „Cerkljanska posojilnica“ pri „Goriški“ čez 60.000 gld. naloženih, „Ljubljanska mestna hranilnica“ 39.000 gld. in „Kmetiska posojilnica“ ljubljanske okolice 5000 gld. To znaša skupaj čez 104.000 gld. Ako to svoto odštejemo od 615.865 gld., dobimo, da ima „Goriška ljudska posojilnica“ le nekaj čez 500.000 gld. vlog. Enake vrednosti, kakor število 700.000 gld., so tudi druga, katera navaja „Soča“ z dne 8. t. m. — „Soča“ priznava, da imajo pristaši „klerikalne“ stranke pri „Posojil-

nici“ le za kakih 200.000 gld. vlog (v resnici jih je več). Koliko ostane tedaj še liberalnega denarja v „Posojilnici“? Po „Sočinem“ računu le 300.000 gld., po našem pa še manj.

Revizija nove železniške črte Gorica-Trst. — Revizija trase nameravane železniške črte Gorica-Trst se prične torej dne 14. t. m., na kar opozarjamo vse one, ki bi imeli pred dotično komisijo zagovarjati ali tudi varovati svoje lastne koristi in pravice občin, katere oni zastopajo. Goriški deželni zbor je določil deželnega odbornika dr. Maranija, da ga zastopa pri tem pregledovanju.

„Soča“ se jezi nad deželnim glavarjem, da se je ta odločil za Italijana dr. Maranija, mesto da bi poslal kakega slovenskega deželnega odbornika, češ, saj pelje vsa ta črta popolnoma po slovenskem delu dežele. Do tu nič slabega. „Soča“ ima prav, da se jezi in njeni jezi se pridružimo tudi mi. Ali pri „Soči“ in pri njenih gospodarjih je navadno najbolje vedno „na dnu“. Pomislite, kdo je temu kriv? O „Soča“ ni nikdar v zadregi z odgovorom, tako tudi tukaj ne, kriv ni po „Sočinem“ vedno poštenemu mnenju nikdo drugi nego dr. Gregorčič. Tumovo glasiho postaja vedno bolj umobolno in trpi od dne do dne hušje na fiksni ideji, da je vsemu zlu na svetu kriv dr. Gregorčič, a vsej sreči dr. Tuma. Če se dr. Tumi in njegovemu pajdašu prismoji juha, je temu kriv dr. Gregorčič, in če bo de letos na Goriškem slaba letina, kriv bo tudi dr. Gregorčič. In tako je torej dr. Gregorčič tudi kriv, da je dr. Pajer določil dr. Maranijamesto — dr. Tume v pregledno komisijo nove železnice. Kaj pa, ko bi mi povedali dr. Tumi na uho, da naj išče v svoji najbližji bližini pravega krivca na tem, da ni bil on določen za zgorej omejnjeni posel? Pa res čemu to, saj je zmanj vsako dokazovanje pri ljudeh, ki bolehalo na fiksni idejah.

Naša sta se — namreč „Soča“ in „Piccolo“. Prva toži v svoji predzadnji številki, da italijanski poslanci pod dr. Pajerjem v našem deželnem zboru delajo in dosega, kar hočejo, Slovenci pa ničesar; — „Piccolo“ pa zopet toži, da Italijani ne dosežejo ničesar, a Slovenci vse. — Ali ni namen obeh prozoren? Velika „Soča“ in mali „Piccolo“ sta nevoljna, da je Bog tako kaznoval goriško prebivalstvo, da ne sedijo v deželnem zboru mesto Gregorčičev in drugih orjak Gabršček in uredniki s tržaškega lesnega trga. — So slabi časi zdaj!

Porotne obravnave. — V tork se je vršila porotna obravnava proti 40-letni udovi Tereziji Respet iz Šebrelj zaradi detomorja. Porotna klop je bila čisto slovenska. Predsedoval je razpravni deželnosodni svetnik Schmarda, prisednika sta bila svet. Milovčič in Kovačič. Obtožbo je zastopal namestnik drž. pravdnika Jeglič. Zagovornik obtoženke je bil dr. Tonkli. Obravnava je bila skozi in skozi slovenska. Udova Terezija Respet, mati štirih otrok, je 11. oktobra l. l. porodila dete ženskega spola ter je koj po rojstvu zadavila. Vse to je sama priznala. — Sodišče jo je obsodilo na 5 let težke ječe.

Carljev naslednik. 7. maja so goriški porotniki sodili Ponikovca Carlja, ki je pred Božičem mesaril pri Marjanici na Bači. Isti dan so pripeljali v Tolmin drugega Ponikovca. Ta je pa s polenom enemu glavo razdrobil. In zakaj? Radi fra kljaja žganja. Po obleki je bil ves krvav.

Vabilo na skupno naročbo. Kmetijsko društvo v Gorici naznanja, da sprejema naročbe na vrvice od gume, kakoršne se rabijo za cepljenje trt na zeleno. — Cena jim je 10 gld. 60 kr. za 1 kilogr. Naročbe se sprejemajo do 18. tek. meseca.

Staršinske volitve v Tolminu so letos srednje živahne. Ker je volilcev do 800, volijo tri dni, 7., 8., 9., maja. Tisti časi, ko so volilce vozili in jih napajali, so menda minuli.

Cesto pri tolminskem mostu popravljajo. Zadnja povodenj jo je bila raztrgala. Zdaj napravijo več predorov, da voda ne bo zastajala za cestnim nasipom, ampak lahko odtekala skozi predore.

Tatvina. Nepoznan zlikovec je odnesel v tork Justin Lovisotti iz Podgore zlat križec in zlato zaponko vse skupaj okoli 17 K vrednosti.

Iz Biljane v Brdih nam pišejo: Nekateri ljudje se nekako pritožujejo, da z našo vožnjo pošto ni vse, kakor bi moralo biti. Nočem naravnost dolžiti malomarnosti našega poštnege sprevodnika, in njegovega konja, a ljudje pravijo, da se ne brigata zadosti za svojo dolžnost ob sprejanju popotnikov, eni celo trdijo, da „Francej“ mej vožnjo spi. — Meni samemu se je uni dan pripetilo, da, ko sem se hotel peljati s pošto, nisem mogel s Francejnom občevati, da bi se peljal; ubral sem pot pod noge in šel peš v Kormin, a prišel sem pol ure prej na svoj cilj, kakor se je peljal poštni voz. Ako se zgodi tudi drugim kaj takega, ne vem, meni vsaj se je zdelo, da ne bi škodovalo Francejnu malo več pozornosti. Tudi vožne cene se mi ne zdijo prav urejene, za Madano so previsoke in za Biljano prenizke. Ako bi se to spremenilo, bi bilo več prevožnje in

ljudstvu tudi bolj vstreženo. Cene naj bi bile nekako take-le: do Plešivega 20 vinarjev, do Medane 40 vin., do Dobra 60 vin., in do Biljane 70 vin. — Morda hoče pošta upoštevati ta moj nasvet, katerega sploh deli tudi več drugih. O pazovalce.

Novi tržaški župan. Trst je dobil novega župana v osebi advokata dr. Scipio Sandrinelli-ja. Novi župan je javnosti še popolnoma neznan, z besedami pa, ki jih je izrekel, zahvaljujoč se na izvolitvi, je bajne pokazal, da hoče biti dober župan in pravičen izvrševalec svoje dolžnosti. Kolikor je znano, je pa bivši župan dr. Dompieri, vsaj kar se tiče poštenja, že dejanski izvrševal, kar je Sandrinelli še le obljubil storiti — in vendar ga Sandrinelli-jevi prijatelji niso mogli trpeti in so mu pomagali do padeča, za to menda, ker je bil neprijatelj nereda. Delali so mu krivicó, zato so ga mrzili. Kako bo Sandrinelli služil dvema gospodoma; držal namreč svojo obljubo in ugajal ob enem Dompierijevim sovražnikom, se res ne ve.

Prvim podžupanom je bil izvoljen žid dr. M. Luzzatto, a drugim irredentovec E. Rascovich.

Jezikovna modrost tržaškega „Piccola“. C. kr. pošto in finančno ravnateljstvo v Trstu sti razglasili svojim podrejenim uradam v Primorju, naj se pouče na pristojnih mestih o stanju javnih uradnih napisov, poštних pečatov in uradnih tiskovin ter izrečejo svoje mnenje glede potrebe dvo- in trojezičnih označenj na teh uradih. Ta odredba je dala povod tržaškemu „Piccolo“, da je razkril svoje nazore o „potrebi jezikovne jednodnosti“ v Avstriji. V svoji dolgi filipiki ministru Körberju in vladi na Primorskem pravi mej drugem, da je ta odredba v popolnem protislovju s Körberjevem jezikovnim načrtom za Češko in Moravsko. Gori je z razdelitvijo jezikovnih mej ustrezno jednodnosti jezikov, kaj drugega pa je na Primorskem. Tukaj hoče vlada vpoštevati jezikovne težnje Slovencev in Hrvatov, katerih „žlobudranje“ se niti ne more nazivati jezikom in vendar da je v Primorju jedini pravi jezik prebivalstva italijanski. Naš jezik imenuje „Piccolo“ žlobudranje, dočim je furlanščina in tržaška ter istrska „italijanščina“, „klasični jezik“ v ušesih njegovih dopisovalcev! Je križ s temi „Piccolovimi“ dopisniki, ki nimajo že več ničesar pisati!

Zemljepis Hrvatske. Hrvatska rodoljuba in učenjaka Dragotin Hire in dr. Hinko pl. Hranilovič sta se odločila izdajati popolni zemljepis hrvatske domovine. V tem delu hočeta rodoljuba podati prirodno sliko Hrvatske, Slavonije in Dalmacije z ozirom na kakovost tal, voda, klimatične in druge razmere; potem sledi narodopis, življenje in lastnosti hrvatskega naroda v omenjenih kraljevinah in zlasti zanimanje naroda za gospodarski in kulturni napredek, promet, trgovina, industrija, na to zgodovina mest, gradov in naposled popis posameznih zanimih krajev. Delo bode prinašalo tudi slike prirodnih lepot domovine in zgodovinsko važnih mest. — Hrvatskima rodoljubama častitamo na tem častivrednem delu želeč, da bi se tudi med Slovenci našla taka rado- in domoljuba.

Občinske volitve v Franciji. — Na Francozskem so sijajno zmagali nasproti republikancem monarhisti in socialisti, kar pomeni velik udarec za republiko. Proti Dreyfusovci so sedaj v večini. Ta izid volitev bo odločilno uplival na volitve v senat. Vkljub ogromnemu volilnemu gibanju v 36.000 občini ni bilo nikakih nemirov, le v Escareni pri Nici so ubili župana Blanchi-ja.

Medved na zatožni klopi. V Londonu se je pripetil čuden slučaj, da je prišel medved na zatožni klop ob enem z dvema človekoma. Bilo je tako-le: V bližini ceste Trafalgar Square sta kazala dva Francoza medveda. Okoli medveda in Francozov se je nabralo mnogo občinstva, ki je radovedno zijalo, kako je medved izvajal svoje produkcije. No, ta zabava ni trajala dolgo, kmalo je prišel policist, ki je prepovedal igro in ker se Francoza nista hotela takoj udati, peljal ju je z medvedom vred na policijsko postajo. Mej potom pa se h krati vzpne medved na zadnje noge in se zakadi v policista, katerega je precej dobro obdelal. Na to je policija spravila trojico v zapor in drugi dan so stali medved in Francoza pred sodiščem. Francoza sta bila obtožena radi prestopka zoper osebno varnost, medved je pa isti čas prebil v hlevu svoj zapor.

Ženski občinski zastop. Iz Beattie v Ameriki se poroča: Lansko leto so se žene javno izrekle proti gostilnam in igralnicam ter postavile svoje kandidate za župana in občinske svetovalce. Vsi kandidati so bili ženskega spola. Mrs. Totten, kandidatinja za županjo, je zagotovila ljudi, da če bo ona izvoljena in tudi druge kandidatinje, bo mesto dobilo popolnoma novo lice. Olepšano bo vsestransko, tako da bo človeku veselje bivati v njem. Vse te obljube so se tudi uresničile in danes je Beattie s svojimi 500 prebivalci najlepše mestice daleč na okoli. Letos so se pa možje vzdignili zoper žene na vsi črti ter postavili svoje kandidate, ker jih zelo jezi, da je ženska vlada pregnala iz mesta pivnice in igralnice.

Andrej Čermel

na Kornu št. 10,

priporoča slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino kolonialnega blaga, kakor petrolej, kavo vseh vrst, riž, olje, sladkor itd. Na razpolago ima tudi domačo slanino: špeh, salame in to na drobno in na debelo.

Cena zmerna, postrežba točna.

G. Likar,

Gorica, Semeniška ulica h. št. 10.

Trgovina pisarniških in šol. potrebščin.

Raznoverstno papirnato blago. Knjige: molitvene, šolske in vpisne. Tiskovine iz „Narodne tiskarne“ po enaki ceni. Preskrbuje tisk vizitnic, računov, kuverte z napisi.

Sprejema v vezanje knjige.

Vse po najnižjih konkurenčnih cenah.

Klepar ARTUR MAKUTZ,

Ozka ulica 1. — GORICA — Via Stretta 1

priporoča škropilnice proti peronospori (ponovljene po Vermorelovi sestavi). Baker je trd in svetel. Zaliske (valvole) se more lahko prenehati. Škropilnica je sestavljena pristo in tako, da škropi lahko na tri načine po volji lastnika.

Cena je zelo nizka.

Stroj za žvepljanje sodov iz cinkanelega železa. — Priprava za obvaro, anje vina pred plesnobo, in cikanjem pri točenju iz soda (kna). — Meš. za žvepljanje gr. z la. različnih sistemov. — Cevi iz gane za vsakovrstne s. rajnice.

Sprejemlje v popravo vsakovrstne druge škropilnice, kakor tudi prevzema vsa druga v kleparsko obrt spadajoča dela.

Prva slovenska trgovina z železjem v Gorici

Konjedic & Zajec

(prej G. Darbo)

pred nadškofijo hiš. št. 5. Podružnica konec Raštela hiš. št. 2.

Zaloga v ulici Morelli št. 12, v Gosposki ulici št. 7 v posojilnični hiši.

Priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo najboljšega štajerskega železa, železne, cinkaste, pocinjene in medene ploščevine, orodja za razne obrti in pohišnega, štedilna ognjišča, peči, cevi in predpečnike, nagrobne križe.

Vsakovrstne okove za pohištvo in stavbe. Prevzemata vse naročbe za vsakovrstne stavbe in druga podjetja.

Glavna zaloga za Gorico in okolico izdelkov c. kr. privilegovanih livarn.

Pripoznano najboljših patentovanih kotlov gospoda Nussbaum-a v Ajdovščini po tovarniških cenah.

Edina zaloga

najboljšega koroškega Acalon in Brescian-jekla.

Zaloga Portland in Roman-Cementa, kmetijskih strojev iz prvih tovarn. Kupujeta staro železje in kovine po najvišji dnevni ceni.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporoča

pristna bela in črna vina iz vi-pavskih, furlan-skih, briskih,

dalmatinskih in isterskih vino gradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih o 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštna.

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi svojo novo urejeno

prodajalnico jestvin.

V zalogi imata tudi raznoverstne pi-jače n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goružice (Senf) Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo milo ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Kopač & Kutin,

trgoveca v Semeniški ulici hiš. št. 1.
v lastni hiši kjer je „Trg. obrt. zadr.“

Agricol,

patentovan v Avstro-Ogerski in Italiji, je mehko kalijsko milo razstopljivo v mrzli vodi, je najuspešnejše sredstvo za zatiranje in uničevanje vseh trtnih mrčesov in ušij, vseh žuželk na sadnih in drugih drevesih, zelenjadi in cvetlicah.

Navodilo za rabo „Agricola“ pošilja franko

Tovarna mila F. Fenderl & C.o

TRST. — Via Limitanea št. 1 — TRST.

Zastop in zaloga na Goriškem:

pri g. Frideriku Primas v Gorici, Travnik 16 (v dvorišču) in na Opčinah pri gosp. Frideriku Cumar.

Rojaki! Spominjajte se o vsaki priliki „Šolskega doma“.

Prva kranjska tovarna testenin Žnideršič & Valenčič

v Ilirski Bistrici

priporoča svoje izborne testenine kot makarone, fideline, vrvice in različne vloge za na juho velespoštovanemu občinstvu.

Prvi sijajni uspeh najinih izdelkov je ta, da se ni v našem okraju v treh letih toliko testenin zavžilo, kot najinih v tem času kar jih izdelujeva. — Velespoštovana gospodinja! Sezite po tej jedi, katero pri nas s slastjo še oni zavživajo, ki dosedaj o testeninah še slišati niso hoteli. Najine testenine vdobe se v vseh boljših prodajalnicah jestvin; povsem zanesljivo najine pa so le one, ki se prodajajo v zavojih po 1/2 kg. z najino firmo.

Trgovcem pošiljava cenik zastoj in franko.

Novoporočenci pozor!

Stejem si v čast naznanjati slavnemu občinstvu, da sem razširil trgovino pohištva v ulici Veturini, glavni vhod v Gosposki ulici.

Anton Breščak

v Gorici, Gosposka ulica št. 14, (blizu lekarne Gironcoli).

V zalogi ima
najelegantnejšo sobno
opravo, na katero se
še posebej opozarja
p. n. občinstvo!

V zalogi ima vsakovrstno pohištvo za vsaki stan. Pohištvo je po najmodernejših slogih, posebno spalno, jedilno in posetne sobe so po nemškem slogu odlikovanih Črnigovjevih delavnic v ulici Ponte nuovo in via Leoni, katere so lepše in ukusneje izdelane in ceneje od dunajskih in budapeštanskih tovarn. Ostalo pohištvo je od prvih mizar-skih mojstrov. — Sprejema vsa naročila in izdeluje po izbiri obrisa, najceneje in v najkrajšem času. — Bogata zaloga podob na platno in šipo z različnimi okvirji. Belgijska brušena ogledala vsake velikosti. Različno pohištvo, kakor: toaletne mizice, različna obešala, preproge za okna itd. Različne stolice iz trsa in celulojda, posebno za jedilne sobe. Blazine iz strune, afriške trave, z ži-mami in platnom na izbero ter razne tapca-rije. — Daje se tudi na obroke, bodisi te-denske ali mesečne. — Pošilja se tudi izven Gorice po železnici in parobrodih.

„NARODNA TISKARNA“

v Gorici — ulica Vetturini št. 9 — v Gorici

Preskrbljena je z povsem novimi črkami, okraski in finim papirjem.

Izdeluje vsa dela v najkrajšem času

po tako nizkih cenah, da se ne boji nikake konkurence.

Tiska brošure, diplome, trgovske račune, pisma in zavitke s firmo, cenike, vabila na karton in na papir, posetnice razne velikosti in oblike z zavitki, zaročnice in poročnice v elegantnih ter osmrtnice v velikih in manjših oblikah.

„Narodna tiskarna“ tiska „GORICO“ in „NAROD“

„Gorica“

izhaja dvakrat na teden v dveh izdajah, ter stane na leto 8 kron, pol leta 4 krone.

„Narod“

izhaja vsako drugo soboto ter velja celoletno 1 krono 60 vinarjev, polletno pa 80 vin. Kdor naroči 10 iztisov pod enim naslovom dobi 11. po vrhu.

„Narodna tiskarna“ v Gorici ima v zalogi vse tiskovine

Tiskovine za duhovnije, županstva in dr. urade na močnem papirju

(pobotnice za plače učiteljev, duhovnikov, cerkvenih služabnikov itd.)

Pismena naročila tiskovin se izvrše z obratno pošto; vsa druga v najkrajšem času.